
ALERT BIZNESOWY

5

gap.

open
eyes
economy
summit

Dominika Bettman
prof. dr hab. Andrzej Jacek Blikle
dr Henryka Bochniarz
Tomasz Brzostowski
Tomasz Budziak
Wojciech Eichelberger
Joanna Erdman
Jarosław Grzesiak
prof. dr hab. Jerzy Hausner
dr Ewa Łabno-Falęcka
prof. dr hab. Krzysztof Obłój
Przemysław Powalacz
Piotr Voelkel
Mateusz Zmyślony

Europejski Zielony Ład

- pandemia stanowi dla społeczeństw poważne wyzwanie, aby stworzyć nowy ład społeczno-gospodarczy w jak największym wymiarze zielony;
- „nie-zielone” inicjatywy gospodarcze będą miały ograniczony dostęp do finansowania;
- inwestorzy coraz częściej zwracają uwagę na spójność i trwałość działań związanych z zieloną strategią, co ma wymierne odzwierciedlenie w wycenach spółek;
- przykładem niezbędnej regulacji jest „podatek węglowy”, docierający przedsiębiorstwa szkodzące środowisku oraz konsumentów nabywających „brudne” produkty lub usługi;
- zysk nie powinien być jedynym ani głównym kryterium stosowanym przy wycenie spółek lub ocenianiu ich kadr zarządzających;
- moment „zielonej zmiany” (*going green*) może stać się momentem budowania przewagi konkurencyjnej – bo ci, którzy się nie dostosują, mogą wypaść z rynku;
- troska o pracowników i sąsiadów, o wspólne dziedzictwo i przyrodę, kreowanie wspólnej wartości – tworzą dodatkowy potencjał napędzający biznes – to kapitał społeczny lewarujący kapitał finansowy.

1. Europejski Zielony Ład (EZŁ): założenia i harmonogram

European Green Deal (Europejski Zielony Ład – EZŁ) to nie luksus, a polityka klimatyczna UE to nie hamulec, lecz rzeczywiste inwestycje w mniej destrukcyjną, a zatem bardziej opłacalną gospodarkę. Rok 2020 będzie kluczowy dla uzgodnienia wspólnych zasad realizacji EZŁ. Cel: **redukcja i bardziej efektywne wykorzystywanie zasobów Planety oraz (stopniowe i sprawiedliwe) przejście na niskoemisyjną gospodarkę o obiegu zamkniętym (gospodarka cyrkularna) przy wykorzystaniu nowoczesnych technologii z zakresu cyfryzacji, automatyzacji oraz sztucznej inteligencji (SI). EZŁ może stać się impulsem rozwojowym dla gospodarki, a zarazem powstrzymać kryzys klimatyczny, kryzys migracyjny i rosnące nierówności społeczne.**

W marcu br. ogłoszone zostały przez Komisję Europejską projekty regulacji, takie jak: nowe prawo klimatyczne, strategia przemysłowa UE oraz Plan Działań na rzecz Gospodarki o Obiegu Zamkniętym. W odpowiedzi na obecny kryzys zostanie ogłoszony Recovery Plan. W III kwartale br. planowana jest publikacja odnowionej strategii zrównoważonego finansowania. Wszystkie będą miały bezpośredni wpływ na decyzje biznesowe i inwestycyjne europejskiego oraz polskiego biznesu.

2. Polska może dużo zyskać na zielonej transformacji

Czas na debatę na temat instrumentów wyjścia z kryzysu wywołanego pandemią z uwzględnieniem EZŁ w perspektywie roku 2050. **Polska powinna się przygotować na spożytkowanie nowego budżetu UE (2021–2027), będzie**

on na pewno bardziej „zielony” i uwzględni osiągnięcia danego kraju w redukcji emisji i od zaakceptowania celu neutralności klimatycznej Unii Europejskiej w 2050 roku. Jak mawiają dyplomaci: Jeśli nie ma Cię przy stole (negocjacyjnym), to jesteś w menu.

Polska gospodarka ma **najwyższy procentowo udział emisji CO₂ na wytworzoną jednostkę PKB**. To oznacza, że najbardziej ze wszystkich krajów potrzebujemy funduszy na zieloną transformację. Zamiast blokować EZŁ – **Polska powinna zabiegać o to, żeby zielona transformacja była solidarna i sprawiedliwa**, a nasz kraj mógł liczyć na jej finansowe wsparcie.

3. Konieczne działania

- Transformacja **energetyki**; odejście od węgla i paliw kopalnych na rzecz OZE; **modernizacja sieci przesyłowych i dystrybucyjnych**; system magazynowania energii i masowa promocja energii ze źródeł odnawialnych.
- Stymulacja „zielonej transformacji” przez odpowiednie mechanizmy ekonomiczne, w tym **politykę podatkową**: przyjazne warunki dla przedsiębiorstw produkcyjnych, usługowych i rolnych, ograniczających swoją energochłonność i emisyjność, ale także wykorzystanie zasobów naturalnych, w tym zasobów wodnych, zaprzestanie subsydiowania górnictwa węgla.
- Zastosowanie **nowych technologii** (SI, automatyzacja, big data) w „zielonej transformacji” w przemyśle, transporcie (bezemisyjna i dostępna mobilność), ekologicznym rolnictwie („from farm to fork”), (energooszczędnym)

budownictwie – pozwoli (długofalowo) na optymalizację kosztów ekonomicznych, społecznych i politycznych.

Starzejąca się, nieefektywna bo oparta na węglu polska **energetyka** nie może być nadal hamulcem nowoczesnej gospodarki. Pomijając ponadnormatywną emisję CO₂ należy pamiętać o tym, że pustynnienie Polski wyłączy wkrótce elektrownie, które czerpią wodę wprost z rzek lub akwenów w tzw. obiegu otwartym (m.in. Kozienice, Połaniec, Ostrołęka, Dolna Odra, Stalowa Wola) i produkują nieco ponad 7,6 GW (łączna moc wszystkich elektrowni Polsce to 47 GW).

*Konsekwencją braku długofalowej strategii energetycznej jest podejmowanie politycznych i kompletnie chybionych inwestycji. 1000-MW blok w Ostrołęce był ogłaszany jako ostatnia węglowa elektrownia w Polsce. Wartą 6 mld zł inwestycję forsował Krzysztof Tchórzewski, Minister Energii w latach 2015–2019. Budowa ruszyła w grudniu 2018 r., mimo że jej budżet nie był zamknięty (!), a inwestorzy – Enea i Energa nie dostali kredytów na jej finansowanie. W lutym 2020 r. budowę Ostrołęki C wstrzymano. 30 kwietnia tego roku Orlen przejął gdańską Energe i stał się pośrednim właścicielem 50 proc. udziałów w spółce Elektrownia Ostrołęka. 19 maja br. płocka grupa zadeklarowała gotowość zaangażowania się w jej budowę, ale pod warunkiem, że ta **będzie spalała gaz**. Strata dla spółek Energa i Enea – **ponad miliard zł, ponadto General Electric oczekuje rozliczenia kontraktu...** Tak się kończą ideologiczne próby zawracania Wisły kijem. Jak widać - firma nie może działać w oderwaniu od trendów rynkowych i polityki regulacyjnej.*

Ratunkiem jest OZE. Polska raczej nie wywiąże się ze zobowiązania do zwiększenia udziału energii

odnawialnej w krajowej konsumpcji energii elektrycznej, ciepłej i w transporcie na poziomie 15 proc. do końca 2020 r. Wprawdzie rośnie znaczenie fotowoltaiki, której moc do końca tego roku przekroczy 2 tys. MW (wzrost rok do roku 181%), ale żeby uchronić nas przed ryzykiem *blackout'u*. Jako że energia produkowana z odnawialnych źródeł jest energią niestabilną, nie może być traktowana jako zabezpieczenie dla elektrowni konwencjonalnych. **Odwrotnie: to konwencjonalny system energetyczny jest zabezpieczeniem dla systemu OZE.**

Innym obszarem zmian powinien być cały transport (drogowy, powietrzny i morski), który w skali światowej odpowiada za ok. 10-15% emisji gazów cieplarnianych. W Polsce mamy obecnie tylko ok. 11 tys. pojazdów elektrycznych lub zelektryfikowanych (hybrydy) na ponad 20 mln pojazdów. W Europie natomiast spada sprzedaż napędów spalinowych, zarówno benzynowych jak i diesli, które jednak ciągle stanowią prawie jedną trzecią floty. Ten trend będzie się nasilał.

Mamy w Polsce silny przemysł motoryzacyjny, który nie ma odpowiedniego instytucjonalnego i instrumentalnego wsparcia, bo obecne mechanizmy zachęcają do importu starych i bardzo starych samochodów, które nie tylko powodują przedwczesne zgony z powodu smogu, ale blokują rozwinięcie się rynku na „zielona flotę” pojazdów.

4. Fakty są niepodważalne...

Postępująca degradacja ekosystemów oznacza, że tracimy **bioróżnorodność w tempie 1000 razy szybszym niż kiedykolwiek w historii ludzkości**. Ocenia się, że 75% środowiska lądowego oraz ok. 66% siedlisk morskich w znacznym stopniu zostało przekształcone wskutek działalności człowieka. Ponad 30% powierzchni lądowej i blisko 75% wód śródlądowych jest wykorzystywane na potrzeby rolnictwa i rybołówstwa. Efekt cieplarniany powodujący anomalie pogodowe to już nie temat dla ekomarzycieli, lecz namacalny problem. Wody nie da się przywieźć nawet największym samolotem z Chin. Susza jest groźna nie tylko dla rolnictwa, ale i dla energetyki.

5. ...ale bez przekonania społeczeństwa będzie trudno...

Z ekologią jest jak z bezpieczeństwem drogowym: redukcja liczb wypadków to sprawa nie tylko policji, ale wszystkich uczestników ruchu. I tu konieczna jest współpraca wszystkich: rządu, biznesu, organizacji pozarządowych i obywateli. Planeta powinna stać się „parlamentem istot”.

Wyeksploatowaliśmy naturę do cna. Zamiast antropocenu (epoki dominacji człowieka nad przyrodą) potrzebujemy symbiocenu – epoki zrównoważonego rozwoju.

Każdy może się włączyć:

- NGOs i inicjatywy obywatelskie: „Friday for Future”, Polski Alarm Smogowy etc.
- Uczelnie, a szczególnie szkoły biznesu powinny wspomagać studiami podyplomowymi lub krótkim

kursami, przygotowując do szerokiego udziału z Zielonym Ładzie.

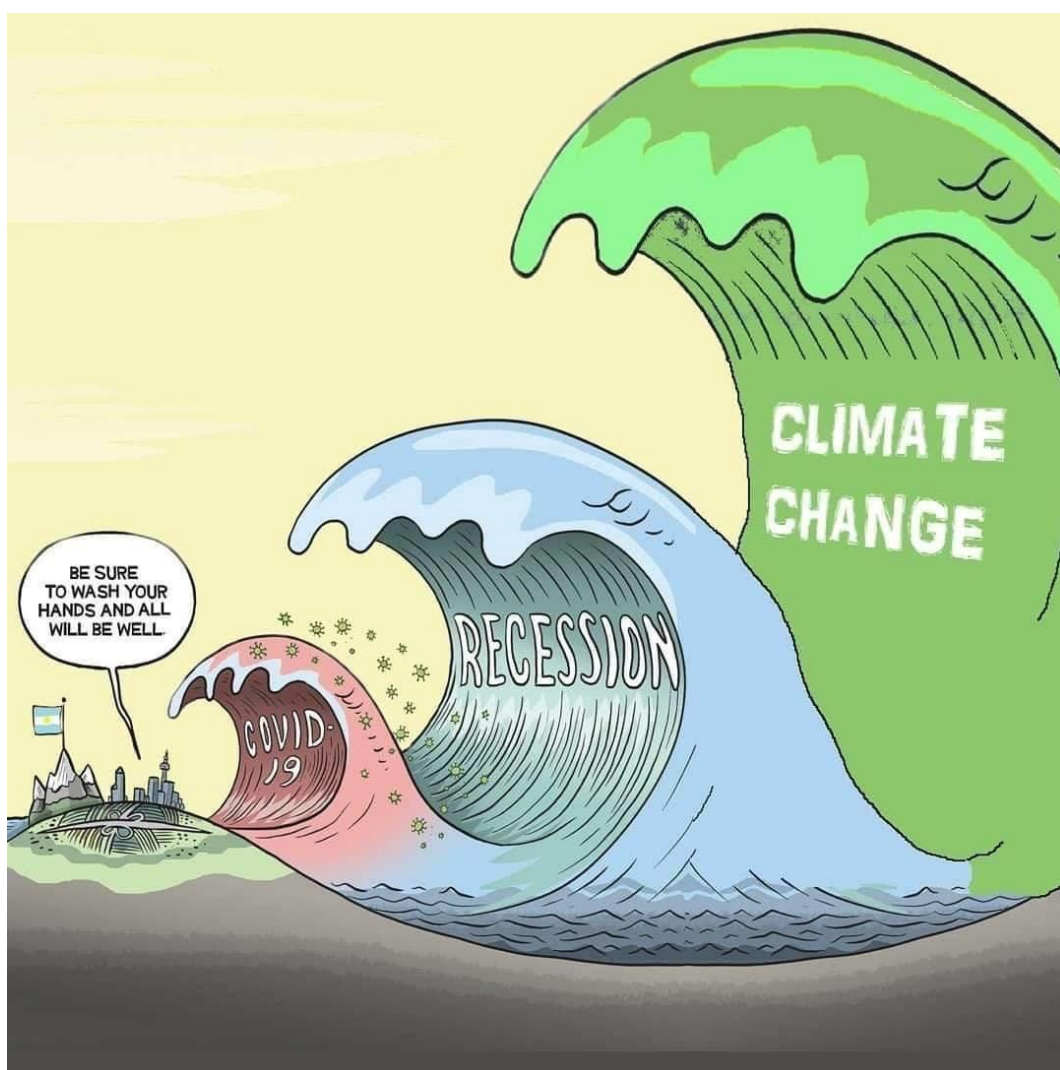
- Biznes i inwestorzy – poprzez dobieranie koope- rantów, którzy szanują zasadę zrównoważonego wzrostu oraz podkreślając - wobec mediów i władz - konieczność audytowania partnerów, dostawców pod kątem spełniania przez nich zasad zrównoważonego rozwoju.
- Edukacja domowa i szkolna na tematy m.in. Zero Waste, Circular Economy, Share Water (1/4 zasobów wody idzie na produkcję żywności, którą potem wyrzucamy).
- Media – mądrze informujące o zagrożeniach ekologicznych.
- Kościół katolicki i pozostałe wyznania – ucząc szacunku i poszanowania dla natury.

Postawmy sobie proste pytania:

- w ilu firmach w Polsce decyzje związane z wpływem działalności firmy na środowisko są regularnym przedmiotem dyskusji w gronie zarządu?
- ilu z członków zarządu i kierownictwa przeciętnej firmy (powiedzmy: dużej jedynie; powyżej 250 pracowników wg standardu GUS) posiada w swoich rocznych celach (i zadaniach) choćby jeden zorientowany na „going green”?
- w ilu dużych firmach funkcjonuje stałe, obdarzone właściwą istotnością na poziomie kierownictwa stanowisko CEO... ale rozumianego jako *Chief Environmental Officer*...?

Pandemia ujawniła systemowy brak odporności na kryzys gospodarki goniącej za mirażem nieskończonego wzrostu produkcji i konsumpcji. Oderwany od rzeczywistości system gospodarczo-finansowy oparty na długach i bez umiaru drukowanym pieniądzu działa jak przysłowiowy rower, który utrzymuje równowagę, dopóki jedzie szybko i w dodatku po bandzie – czyli na granicy skrajnego ryzyka.

Źródło: Editorial Cartoon for Mar. 11 | Graeme MacKay

Alert Biznesowy to inicjatywa think tanku Open Eyes Economy oraz Kolegium Gospodarki i Administracji Publicznej Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie.

Wszystkie alerty eksperckie dostępne są na:
www.oees.pl/dobrzewiedziec